

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoZm/210/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113207989
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3113207989.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivicy Čelkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému R. Q., bytom mesto B., zastúpeného opatrovníkom JUDr. Michaelou Makovcovou, vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu Trenčín, o zaplatenie zmenkovej sumy 446 Eur s príslušenstvom, v odvolacom konaní o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 39CbZm/44/2013-109 zo dňa 3. júla 2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne **n e p r i p ú ť a .**

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy 446 Eur s príslušenstvom a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca podal žalobu podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval súd prvého stupňa podľa článku 2 bod 1, článku 3 bod 1 Nariadenia

č. 861/2007 a podľa článku 2 bod 1, článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I). Vychádzal zo zistenia, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky. Žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky, kde bola zmenka vystavená a kde sa nachádza platobné miesto. Súd prvého stupňa konštatoval, že ide o cezhraničný spor a hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva žaloby na uplatnenie pohľadávky nepresahovala 2 000 Eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona

č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, keď iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodného práva v konaní nebola preukázaná.

S poukazom na článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007, keď žalobca ani žalovaný nežiadali nariadenie ústneho pojednávania a súd prvého stupňa nariadenie pojednávania nepovažoval za potrebné, súd

prvého stupňa pojednávanie v právnej veci nenariadil a rozhodol na základe listinných dôkazov obsahnutých v súdnom spise. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 22.4.2009 žalovaný uzatvoril so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (ďalej len veriteľ) zmluvu o úvere, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému úver v sume 300 Eur. Žalovaný sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť zvýšené o poplatok v sume 126 Eur, spolu v sume 426 Eur v 3 mesačných splátkach po 142 Eur počínajúc dňom 20.05.2009. Prevzatie hotovosti žalovaný potvrdil dňa 22.04.2009 Súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. V bode 17 všeobecných podmienok je obsahnutá dohoda o vyplnení zmenky, ktorú žalovaný ako vystaviteľ zmenky vystavil v prospech veriteľa (remitent) na zabezpečenie peňažného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o úvere, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh v zmysle bodu 4 všeobecných podmienok. Práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOST', s.r.o. prevedené rubopisom na žalobcu. Žalobca predložil v konaní vlastnú zmenku, z ktorej vyplýva, že ide o listinu, ktorá obsahuje označenie zmenka, ktoré je umiestnené v ľavej hornej časti zmenky v slovenskom jazyku, bezpodmienečný sľub zaplatiť peňažnú sumu vo výške 446 Eur, ktorá je uvedená slovom aj číselným vyjadrením, ktorý je umiestnený v hornej časti zmenky, údaj o zročnosti zmenky, ktorý je umiestnený v ľavej hornej časti zmenky a to tak, že zmenka je splatná pri predložení, údaj o mieste platenia, ktorý je uvedený v ľavej strednej časti zmenky a ktorý obsahuje ako platobné miesto sídlo spoločnosti POHOTOVOST', meno toho na koho rad sa má platiť, kde je uvedené v ľavej hornej časti zmenky na rad POHOTOVOST', s. r. o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, dátum a miesto vystavenia zmenky, ktoré sú uvedené v hornej ľavej časti zmenky, kde je uvedené v Trenčíne, 22. apríla 2009 a podpis vystaviteľa zmenky, ktorý je uvedený v spodnej pravej časti zmenky. Zmenka ďalej obsahuje položku "bez protestu", dohodu o výške zmenkového úroku 0,25 % denne od 26. februára 2010, doložku "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia" a v pravej dolnej časti nad podpisom vystaviteľa zmenky obsahuje zmenka identifikačné údaje v podobe meno a priezvisko, trvalé bydlisko a rodné číslo vystaviteľa zmenky. Na rube zmenky sa nachádza indosament v znení "namiesto nás na rad CD Consulting, s. r. o. , s označením sídla spoločnosti, ktorý je podpísaný indosantom.

Súd prvého stupňa posúdil právnu vec podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Vychádzal zo zistenia, že právny predchodca žalobcu ako právnická osoba konajúca v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti (poskytovanie úverov nebankovým spôsobom) a žalovaný ako fyzická osoba uzavreli dňa 22.04.2009 zmluvu o úvere č. 3211464, ktorou sa právny predchodca žalobcu zaviazal poskytnúť žalovanému úver v sume 300 Eur a žalovaný sa zaviazal zaplatiť právnomu predchodcovi žalobcu sumu úveru zvýšenú o poplatok vo výške 126 Eur, spolu 426 Eur v 3 mesačných splátkach po 142 Eur počnúc dňom 20.05.2009. Zo zmluvy o úvere vyplýva prehlásenie žalovaného, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania a že žalovaný prevzal peňažnú hotovosť dňa 22.04.2009, ktorej prevzatie potvrdil vlastnoručným podpisom. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú všeobecné zmluvné podmienky poskytnutia úveru, ktoré sú predtlačené na zadnej strane zmluvy. Súčasťou všeobecných zmluvných podmienok je pod bodom 17. Dohoda o vyplnení zmenky. Vzhľadom k subjektom uzatvárajúcim zmluvu, mal súd prvého stupňa preukázané, že došlo k uzavretiu tzv. spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Obč. zák. Uzavretá zmluva označená ako zmluva o úvere podľa § 497 a nasl. Obch. zák. v spojení s článkom 16 všeobecných podmienok sa podľa dohody spravovala Obchodným zákonníkom. Uvedené dojednanie nie je prekážkou aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách ako aj ďalších predpisov spotrebiteľského práva, ktoré súd aplikuje na všetky zmluvy, bez ohľadu na ich právnu formu, ak jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. Uzavretú zmluvu o úvere súd prvého stupňa posudzoval aj podľa príslušných ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. V zmluve žalovaný označil ako účel poskytnutia úveru výkon zamestnania. Súd nemal zo strany žalobcu preukázaný súvis s výkonom zamestnania žalovaného. V prípade pochybností má dôkazné bremeno na preukázanie nesporebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, žalobca. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti použil výklad priaznivejší pre spotrebiteľa a vyslovil, že žalobca nepreukázal skutočný účel poskytnutia úveru (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č.k. 10CoE/5/2010-46 zo dňa 23.02.2010). Súd prvého stupňa z úradnej činnosti po zistení a posúdení, že v danom prípade ide

o spotrebiteľský vzťah, poskytujúc slabšiemu účastníkovi právnu ochranu v zmysle zásady ochrany spotrebiteľa, preskúmal platnosť pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy ako celku, čo považoval za nevyhnutný predpoklad pre posudzovanie zabezpečovacej zmenky a z nej vyplývajúce plnenie, ktoré bolo predmetom konania (rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V č.k. 37Er/72/2010-10, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 33Cdo 1201/2012 z 20.06.2013). Preskúmaním zmluvy o úvere súd prvého stupňa zistil, že zmluva obsahuje dojednania, ktoré neúmerne a hrubo narušujú rovnováhu zmluvných strán

v neprospech spotrebiteľa a dospel k záveru, že takto jednostranne koncipovaná zmluva je zneužitím nedostatku skúsenosti, právnych vedomostí, nedostatku a akútnej potreby finančných prostriedkov zo strany spotrebiteľa. Zmluva obsahuje poplatok za uzavretie vo výške 126 Eur definovaný v článku 13 všeobecných podmienok, v ktorom je obsiahnutý administratívny poplatok vo výške 84 Eur bez bližšieho uvedenia obsahu a výšky nákladov (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18Co/109/2011 z 21.11.2012, rozhodnutie Vrchného súdu v Karlsruhe č. AZ 17 U 192/2010). Tento poplatok považoval súd prvého stupňa za neprijateľnú podmienku. Za hrubé porušenie rovnováhy považoval taktiež dojednanie zmluvných pokút. Súd prvého stupňa pri dojednaní článku 17 všeobecných podmienok preskúmaním zistil, že dohoda o vyplnení blanco zmenky predstavuje pre spotrebiteľa dohodu vykazujúcu znaky zjavnej neurčitosti a nezrozumiteľnosti, tzn. dôvody jej neplatnosti v zmysle neprijateľných zmluvných podmienok, ktorá taktiež neprímerane zhoršuje postavenie spotrebiteľa a je v priamom rozpore so zákonom. Súd prvého stupňa zdôraznil, že zákon č. 258/2001 Z.z. výslovne limituje možnosť zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou s vyplnenou zmenkovou sumou a to do výšky nesplatennej istiny a príslušenstva maximálne do výšky 30 % pôvodnej istiny. S poukazom na § 53 Obč. zák. považoval zmluvu o úvere za absolútne neplatnú podľa § 39 Obč. zák. pre rozpor s dobrými mravmi. Vzhľadom na to, že zistil absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, ktorej súčasťou bola dohoda o zabezpečení pohľadávky zmenkou a dohoda o vyplnení blanco zmenky, žalobcovi plnenie zo zmenky nepriznal. Právny predchodca žalobcu nemohol blanco zmenku vyplniť a ďalej ju indosovať. Podľa názoru súdu prvého stupňa predložená zmenka, aj keď obsahuje všetky náležitosti zmenky, nezabezpečuje konkrétny záväzkový vzťah

z poskytnutého úveru medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným a v uvedenom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu, keď je potrebné rozlišovať medzi neplatnosťou zmenky z dôvodu nesplnenia podstatných náležitostí resp. vyplnenie v rozpore so zákonom č. 191/1950 Zb. a neplatnosťou zmluvy, dojednania

o vyplnení zmenky za účelom zabezpečenia pohľadávky pre rozpor s dobrými mravmi, neprijateľnými podmienkami alebo nerešpektovaním zákonného obmedzenia maximálnej výšky zmenkovej sumy (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Obdo

V 43/2006). Záverom súd prvého stupňa poukázal na to, že Nariadenie umožňuje súdu aj vo veciach s nízkou hodnotu sporu nariadiť pojednávanie v zmysle čl. 5 ods. 1 Nariadenia, ak to súd považuje za potrebné. Pokiaľ žalobca poukazoval na to, že nariadeniu ústneho pojednávania malo predchádzať uznesenie s odôvodnením, mal súd prvého stupňa za to, že tento právny názor žalobcu nie je správny. Z čl. 5 ods. 1 Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu rozhodovať o nariadení pojednávania osobitným uznesením. Uznesením rozhodne súd iba vtedy, ak návrh na ústne pojednávanie odmieta. Tento postup bol v súlade s Nariadením

a procesným právom SR, na ktoré Nariadenie v čl. 19 odkazuje. Ustanovenie § 120 ods.

1 O.s.p. umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, a to vo výnimočných prípadoch. Súd prvého stupňa považoval tento prípad za prípad výnimočnosti a vykonanie ďalších dôkazov za nevyhnutnosť za účelom ochrany spotrebiteľa. Súdna rozhodnutie musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé (Nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. IV. ÚS 1241/12). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa

§ 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania, nakoľko si žiadne neuplatnil a v konaní mu ani žiadne trovy nevznikli.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní uviedol, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním a rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, a to čl. 4, 5 a 7 Nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť, je záväzné vo všetkých svojich častiach a je priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalovaný nedoručil súdu

žiadnu odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 tohto Nariadenia. Poukázal na to, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaný dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrhnuté dokazovanie bez účasti účastníkov konania a tak svojvoľne rozšíril rozsah vykonaných dôkazov, dokazovanie vykonal nezákonným spôsobom a najmä, neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, či navrhnúť ďalšie dokazovanie. Podľa § 120 O.s.p. je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. Žalovaný voči forme a obsahu zmenky nenamietala. Podľa názoru žalobcu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, pohľadávku žalobcu nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovaného dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca v odvolaní tvrdil, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol. Podľa názoru žalobcu konštatovanie súdu prvého stupňa, podľa ktorého je žalovaný podnikateľom, ale úver mu bol zo strany pôvodného majiteľa zmenky poskytnutý nie na podnikanie, ale ako spotrebiteľský úver, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je založené na domnienke a presvedčení súdu, ktoré nemôžu byť podkladom pre rozhodnutie.

V súvislosti so záverom súdu prvého stupňa, že na zmenke napísaný zmenkový úrok sa prieči dobrým mravom, žalobca uviedol, že zmenku vystavila žalovaný, túto dobrovoľne podpísal. Sadzba zmenkového úroku 0,25 denne bola žalovanému známa v čase vystavenia zmenky a s takouto sadzbou žalovaný súhlasil. V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 05.09.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci Európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci Európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

Odvolačný súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovaného tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C zaslal súd prvého stupňa žalovanému žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti boli žalovanému doručené dňa 13.8.2013. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal účastníkom konania na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením. Uznesením č.k. 39CbZm/44/2013-66 zo dňa 14.03.2014 ustanovil žalovanému opatrovníka v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 O.s.p. Podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. vykonal súd prvého stupňa predbežné právne posúdenie veci. Zároveň súd prvého stupňa zaslal právnenému zástupcovi žalobcu a žalovanému poučenie účastníka konania. Právny zástupca žalobcu prevzal tieto listiny dňa 10.06.2015 a opatrovník žalovaného dňa 08.06.2015. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne vo veci rozhodol na pojednávaní dňa 03.07.2015, na ktorom aj vyhlásil rozsudok.

V súlade s bodom 22 preambuly, článkom 12 ods.2 a 19 tohto Nariadenia je súd povinný poučiť účastníkov o ich procesných právach. Je potrebné postupovať v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré jednoznačne v § 120 ods. 4 O.s.p. ukladá povinnosť súdu prvého stupňa pred rozhodnutím vo veci samej poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p., pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p., a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. V nadväznosti na oznámenie súdu adresované účastníkom konania, že vykoná z vlastnej iniciatívy aj iné, než účastníkmi predložené dôkazy, sa toto poučenie javilo ako potrebné. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súdom prvého stupňa musí splniť túto poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravdla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvého stupňa pripojil do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p. Citované zákonné ustanovenie dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup

je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOST' s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 22.04.2009 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 3211464. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p., pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a (C-618/10, Banco Espa?ol de Credito), že odporuje Európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offo. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len "vydá rozsudok", nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu, a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvého stupňa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offo zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOST'/Korčkovská, bod 50,51).

Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offo neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje.

Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmienek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvy o úvere.

Odvolačný súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základnú a významnú neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil súd prvého stupňa dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky preniesol veriteľ povinnosť dôkazného bremena na spotrebiteľa (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.).

Odvolačný súd považuje za potrebné v danej veci dodať, že zmluva o úvere je nielen zmluvou spotrebiteľskou, ale aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z., na vystavenie ktorej a na prijatie ktorej treba aplikovať § 4 ods. 6 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia mohol veriteľ zmenku vystavenú dlžníkom, ktorý mal v záväzkovom vzťahu postavenie spotrebiteľa, prijať len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky (znenie od 01.01.2008 do 31.12.2010). V danom prípade spoločnosť POHOTOVOST s.r.o. poskytla žalovanému úver vo výške 300 Eur a po vyplnení zmenky (dohoda o vyplnení zmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok) sumou 446 Eur a dátumu začiatku úročenia zmenkovej sumy zmenku rubopisom previedla na žalobcu. Odvolačný súd konštatuje, že zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa zákonné ustanovenie, pretože daný spotrebiteľský úver treba považovať pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere za úver poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov (absencia RPMN).

Odvolačný súd, zhodne so súdom prvého stupňa, je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve ani zmenku vystavenú žalovaným prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolačný súd doručil opatrovníkovi žalovaného čiastočné späťvzatie žaloby spolu s výzvou zo dňa 11.04.2016, aby sa vyjadril, či s čiastočným späťvzatím súhlasí. V lehote určenej súdom sa opatrovník žalovaného k výzve vyjadril tak, že s čiastočným späťvzatím nesúhlasí a náhradu trov konania si neuplatňuje.

V danom prípade došlo zo strany žalobcu k späťvzatiu žaloby v čase, keď už vo veci samej rozhodol súd prvého stupňa rozsudkom, avšak toto rozhodnutie nebolo ešte právoplatné, pričom žalovaný so späťvzatím žaloby vyjadril nesúhlas. Tým boli naplnené všetky predpoklady pre aplikáciu cit. § 208 O.s.p. Vzhľadom na uvedené odvolačný súd späťvzatie návrhu v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne nepripustil. Napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Za skutkovo a právne správny považuje odvolačný súd rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvého stupňa za aplikácie § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu, ako aj u žalovaného. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu. Keďže žalovaný si v konaní náhradu trov neuplatnil, súd prvého stupňa žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolačný súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešný žalovaný si právo na náhradu trov konania neuplatnil a preto odvolačný súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.